

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

Філіп Л.О. Філіпковська
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 30 » серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Управління персоналом

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

281 «Публічне управління та адміністрування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

«Логістика»

«Управління проектами»

«Менеджмент організацій і адміністрування»

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019 рік

Робоча програма Управління персоналом

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент»,

281 «Публічне управління та адміністрування»

за освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,

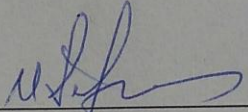
«Логістика», «Управління проектами»,

«Менеджмент організацій і адміністрування»

«27»   серпня   2019 р., –   с.

Розробник: Гончар І.О., доцент каф. 602 , к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

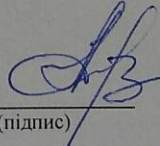
Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту

(назва кафедри)

Протокол №   1   від « 30 »   серпня   2019 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис) А.В. Доронін
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів денна форма навчання – 6,5	<p>Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр та найменування)</p> <p>Спеціальність 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування», (код та найменування)</p> <p>Освітня програма «Логістика», «Управління проектами», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент організацій і адміністрування», (найменування)</p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 3		Навчальний рік
Кількість змістових модулів – 2		2019/ 2020
Індивідуальне завдання (РГР) на тему «Розрахунок ключових показників результативності для посад на підприємстві» курсовий проект (КП) «Управління персоналом на підприємстві»		Семестр
Загальна кількість годин – денна форма навчання – 88 ¹ /195		7-й , 8-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,5 самостійної роботи студента – 4,87		Лекції ¹⁾
		32 годин
		Практичні, семінарські ¹⁾
	56 годин	
	Лабораторні ¹⁾	
	0 годин	
Самостійна робота		
107 годин		
Вид контролю		
модульний контроль, іспит (7-й семестр), диф. залік (8-й семестр)		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 88 / 107

¹⁾ Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – Основною метою викладання курсу «Управління персоналом» є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ управління персоналом, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління персоналом на різних видах підприємств.

Завдання - Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є набуття студентами теоретичних знань з питань концепції, стратегії й тактики та методів управління персоналом.

- сутності основних понять і категорій управління персоналу та законів, закономірних принципів та функцій персоналу ;
- системи методів управління персоналом;
- зміст концепцій « управління кадрами», «управління людськими ресурсами», управління персоналом;
- змісту процесів управління персоналом;
- основ планування, здійснення мотивування та контролювання;
- організації взаємодії та повноважень;
- прийняття рішень у сфері управління персоналом;
- інформаційного забезпечення процесу управління персоналом;
- керівництва та лідерства, стилів управління;
- етики і відповідальності у ;
- ефективності управління

У результаті вивчення дисципліни «Управління персоналом» студент повинен **знати:**

- ідеологію концепції та навички управління персоналу;
- сутність основних понять і категорій управління персоналу, історію розвитку, закони, закономірності, принципи;
- посадові функції, компетенції, види компетенції, категорії процесів управління персоналом;
- методи прийняття управлінських рішень;
- основи інформаційного та комунікаційного забезпечення процесу управління;
- форми керівництва та лідерства, стилі керівництва, напрями підвищення ефективності управління персоналу;
- різновиди відповідальності та етики управління персоналу.

вміти:

- розробляти пропозиції щодо формування та удосконалення системи функціонування управління персоналом;
- оцінювати економічну ефективність та аналізувати витрати та результативність набору персоналу;

мати уявлення:

- Про комплексний характер взаємодії людини в організації;
- Про адекватні методи та стилі управління в конкретних ситуаціях;
- Про показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління персоналу.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Основи менеджменту Операційний менеджмент Економіка підприємства	Прийняття управлінських рішень Менеджмент

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. «Концептуальні основи логістики»

Тема 1. Управління персоналом в системі менеджменту організації.

Поняття і сутність управління персоналом. Походження терміну, сучасні визначення систем управління персоналу. Передумови, причини та тенденції розвитку управління персоналу. Етапи становлення управління персоналу. Особливості сучасного етапу розвитку управління персоналу. Мета і завдання управління персоналу. Рівні формування управління персоналу. Досвід зарубіжних країн у застосуванні управління персоналу.

Тема 2. Управління персоналом як соціальна система.

Функціональні області управління персоналом. Класифікація персоналу за категоріями посад. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників.

Тема 3. Кадрова політика й стратегія управління персоналом.

Принципи управління персоналом. Відмінність концепцій організації виробництва. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Стратегія управління персоналом.

Тема 4. Кадрове планування в організаціях.

Етапи кадрового планування. Аналіз та опис робочих місць. Вибір способу та методики аналізу

Тема 5. Організація набору й відбору персоналу.

Аналіз витрат та результативність набору персоналу. Методи відбору кадрів

Тема 6. Підготовка кадрів.

Сутність функції організації підготовки кадрів. Поняття та складові підготовки кадрів. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна та горизонтальна координація. Департаменталізація. Взаємодія структур управління персоналу.

Тема 7. Формування колективу організації.

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці.

Тема 8. Згуртованість і соціальний розвиток колективу.

Стадії згуртованості колективу. Соціально-психологічні особливості колективу. Соціальний розвиток колективу.

Модульний контроль.

Змістовий модуль 2. «Функціонально-базове розподілення управління персоналом».

Тема 9. Атестація персоналу в організації.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція управління персоналу. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерства. Поняття стилю керування, фактори та передумови стилів керівництва. Критерії оцінки при атестації персоналу.

Тема 10. Управління розвитком та рухом персоналу організації.

Загально-професійний розвиток персоналу. Трудова кар'єра та службове зростання. Управління мобільністю кадрів. Управління нововведеннями в кадровій роботі. Управління просуванням по службі. Кар'єра та її стадії. Типи особистості. Категорії що виражають навички в різних видах діяльності.

Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу.

Причини та фактори вивільнення персоналу. Процедура звільнення.
Поняття та значення абсентеїзму. Управління плинністю кадрів та фактори, що їх зумовлюють. Розробка заходів із регулювання плинності персоналу.

Тема 12. Соціальне партнерство в організації.

Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників.
Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання.
Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників. Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання.

Тема 13. Ефективність управління персоналом.

Оцінка функціонування служби управління персоналом. Основні критерії оцінки ефективності роботи відділів управління.
Методи оцінки функціонування служб управління персоналом. Запитальник оцінки кадрової діяльності (сценарій інтерв'ю з менеджером). Запитальник оцінки кадрової діяльності - сценарій інтерв'ю з менеджером.

Тема 14. Методи оцінки функціонування служб управління персоналом.

Абсентеїзм кількість самовільних невиходів на роботу.
Брак. Та його види. Брак через погану якість сировини.
Класифікація показники якості праці.
Безпека праці й кількість нещасних випадків. Законодавство.

Тема 15. Контроль за діяльністю кадрів.

Контроль за діяльністю персоналу організації. Оцінки плинності кадрів. Вимір результатів діяльності служби управління персоналом.

Модульний контроль.**Модуль 2.**

Індивідуальне завдання (РГР) на тему «Розрахунок ключових показників результативності для посад на підприємстві».

Модуль 3

Курсовий проект (КП) «Управління персоналом на підприємстві».

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. «Концептуальні основи логістики»					
Тема 1. Управління персоналом в системі менеджменту організації.	9	2	3	-	4
Тема 2. Управління персоналом як соціальна система.	9	2	3	-	4
Тема 3. Кадрова політика й стратегія управління персоналом.	9	2	3	-	4
Тема 4. Кадрове планування в організаціях.	9	2	3	-	4
Тема 5. Організація набору й відбору персоналу.	8	2	3		3
Тема 6. Підготовка кадрів.	8	2	3		3
Тема 7. Формування колективу організації.	6	1	2		3

Тема 8. Згуртованість і соціальний розвиток колективу.	6	1	2		3
Модульний контроль	4	2	-	-	2
Разом за змістовним модулем 1	68	16	22	-	30

Змістовий модуль 2. «Функціонально-базове розподілення управління персоналом».					
Тема 9. Атестація персоналу в організації.	9	2	3	-	4
Тема 10. Управління розвитком та рухом персоналу організації.	9	2	3	-	4
Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу.	9	2	3	-	4
Тема 12. Соціальне партнерство в організації.	9	2	3	-	4
Тема 13. Ефективність управління персоналом.	9	2	3		4
Тема 14. Методи оцінки функціонування служб управління персоналом	9	2	3		4
Тема 15. Контроль за діяльністю кадрів.	11	2	4		5
Модульний контроль	4	2	-	-	2
Разом за змістовним модулем 2	69	16	22	-	31
Усього годин за дисципліною	137	32	44		61
Модуль 2					
Індивідуальне завдання (РГР)	10	-	-	-	10
Модуль 3					
Курсовий проект (КП)	48		12		36
Контрольний захід				-	
Усього годин	195	32	56	-	107

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціональний розподіл праці.	5
2	Кадрове планування. Зазначення потребу у персоналі.	5
3	Ділова гра «Посадова інструкція»	5
4	Визначення середнього часу знаходження ресурсів на шляху, середній запас і середньодобове відвантаження ресурсів.	5
5	Розподіл ставок	5
6	"Як досягти зросту активності підлеглих?"	5
7	Кадрова політика і стратегія управління персоналом	5
8	Кейси з управління персоналу	5
9	Система підбору кадрів. Критерії та методи оцінки персоналу.	4
10	Виконання курсової роботи	12
	Разом	56

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Управління персоналом - інструмент ринкової економіки	7
2	Складання тестів для виявлення лідерів в групі.	7
3	Оцінка індивідуальних якостей.	7
4	Аналіз рівня членування загальних і спеціалізованих функцій управління.	6
5	Виконання розрахунків і підготовка до здачі.	6
6	Підготовка до змістовного модулю 1	2
7	Розробка та аналіз структури управління функціонального підрозділу.	6
8	Аналіз посадових інструкцій керівників.	2
9	Самотестування.	10
10	Оцінка індивідуальних якостей.	6
11	Підготовка до змістовного модулю 2	2
12	Виконання індивідуального завдання (РГР)	10
13	Виконання курсової роботи	36
	Разом	107

9. Індивідуальні завдання

1 Виконання розрахунково-графічної роботи (РГР) на тему «Розрахунок ключових показників результативності для посад на підприємстві».

2. Виконання курсового проекту (КП) на тему «Управління персоналом на підприємстві»

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) і практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, проміжний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних опитувань й розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування за розділами курсу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться в усно-письмовій формі за темами курсу й захисту індивідуального завдання (РГР), курсовий проект (КП).

Семестровий контроль – іспит.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	1 .. 2	8	8 .. 16
Модульний контроль	17 .. 30	1	17 .. 24
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	1 .. 2	7	7 .. 14
Модульний контроль	17 .. 30	1	18 .. 26
Виконання і захист РГР	10 .. 20	1	10 .. 20
Усього за семестр*			60...100

*Протягом семестру студент може заробити до 10 заохочувальних балів. Бали можна отримати за такими видами робіт:

- написання та захист реферату за темами дисципліни: 0 .. 5 балів,
- написання тез на науково-практичній конференції: 0 .. 10 балів.

При перевищенні максимуму балів (більше 100) студент отримуватиме 100 балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту (наявність РГР). Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання) за виконання курсового проекту (диф. залік):

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сумарна кількість балів
до 60	до 20	до 20	100

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- поняття і сутність логістики;
- мета і завдання логістики;
- функціональні області логістики;
- логістичні операції;
- логістичні функції;
- принципи логістики;
- поняття логістичної концепції;
- форми організації закупівельної діяльності;
- методи матеріального забезпечення виробництва;
- структура складського господарства;
- організація дистрибуції матеріалів та готової продукції;
- порівняльна характеристика основних видів транспорту.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- вирішувати завдання вибору постачальника;
- визначати організаційну структуру відділу логістики;
- визначати оптимальний розмір замовлення.;
- визначати техніко-економічні параметри складу;

- організувати систему планування матеріальних ресурсів у каналах розподілу;
- мати уявлення щодо формування системи логістичного сервісу;
- володіти навичками, достатніми для проведення власних досліджень та прийняття рішень у сфері логістики;
- визначати характеристику каналів розподілу.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

14. Рекомендована література

Базова

1. Шапиро, В.Д. Управление проектами: Учебное пособие для студентов / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге; Под общ. ред. И.И. Мазур. - М.: Омега-Л, 2014. - 960 с.
2. Ларсон, Э.У. Управление проектами: Учебник / Э.У. Ларсон, К.Ф. Грей; Пер. с англ. В.В. Дедюхин. - М.: ДиС, 2013. - 784 с.
3. Попов В.М., Ляпунов С.И., Касаткин А.А. Бизнес-планирование: анализ ошибок, рисков и конфликтов. – М.: КноРус, 2003. – 448 с.
4. Попов В.М., Безлепкин И.В., Ляпунов С.И. и др. Сборник бизнес-планов с комментариями и рекомендациями. – М.: КноРус, 2002. – 360 с.
5. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
6. Голованова Л.Н., Голованова М.А. Основы маркетинга. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003. – 139 с.

Допоміжна

1. Гавва В.М. Економічне обґрунтування господарських рішень. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харк. авиац. ин-т», 2001. – 157 с.
2. Сафронов Я.В. Экономика предприятия. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2004. – 63 с.
3. Управление научно-исследовательскими и опытно-конструкторскими разработками в приборостроении / Пархоменко О.М., Пильщиков В.А., Осиевский А.Г. и др. – Х.: Харьк. авиац. ин-т, 1996. – 141 с.
4. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов. Пер. с англ. – М.: Банки и биржи. ЮНИТИ, 1998.